

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Інститут овочівництва і баштанництва Національної академії аграрних наук України
Освітня програма	38755 Агрономія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	201 Агрономія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

09.04.2021 р.

Справа № 0604(ПГ2)/АС-20

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 20 "Аграрні науки та продовольство" у складі:

Василь Лопушняк – головуючий,
Бутко Микола Олександрович,
Власенко Володимир Анатолійович,
Геник Ярослав Вячеславович,
Гончарова Олена Вікторівна,
Іванова Ірина Євгенівна,
Роман Василишин,
Сатарова Тетяна Миколаївна,

за участі запрошених осіб:

Куц Олександр Володимирович – гарант ОП,
Заплатинський Василь Миронович – керівник експертної групи,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Інститут овочівництва і баштанництва Національної академії аграрних наук України
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	38755
Назва ОП	Агрономія
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	201 Агрономія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

За – 8, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Цілі ОНП загалом відповідають місії ЗВО (Інститут овочівництва і баштанництва НААН). Однак, слід погодитися зі зауваженням ЕГ, яка вказала на відсутність чіткої стратегії розвитку Інституту, а лише наявність місії та стисло окреслених шляхів її реалізації.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Під час формування цілей ОНП та ПРН були враховані інтереси академічної спільноти Інституту, залучених до формування ОП здобувачів ВО, роботодавців.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Цілі та ПРН ОНП враховують тенденції розвитку спеціальності та ринку праці, виражений галузевий контекст. Однак, кращі практики подібних ОНП, які вже акредитовані, в тому числі й в регіоні, стосовно забезпечення ПРН щодо досягнення педагогічної майстерності не враховані. На думку ЕГ і одного з рецензентів-стейкхолдерів, під час формування змісту ОНП не врахований досвід закордонних ОНП за спеціальністю.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

ПРН ОП відповідають вимогам НРК для кваліфікаційного рівня PhD. Зміст ОНП включає всі необхідні компоненти, за допомогою яких загалом можливе досягнення заявлених ПРН. Водночас, доцільно у формулюванні окремих ПРН акцентувати увагу на набуття здобувачами ВО навичок викладацької майстерності та підсилити ці ПРН окремими ОК.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг освітньої складової ОНП, яка акредитується, складає 32 кредити ЄКТС, що відповідає вимогам частини 6 статті 5 Закону України «Про вищу освіту». ОК становлять 3 - 6 кредитів ЄКТС. ЕГ рекомендує збільшити обсяг ОК, які спрямовані на оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями та забезпечують набуття універсальних навичок дослідника.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Структурно-логічна схема, наведена в ОНП (2.2), відзначається узагальненим підходом та не відображає послідовності вивчення ОК та їхнього логічного підпорядкування. У відповіді ЗВО на проєкт експертного висновку відзначено, що "після вивчення ОК ОП здобувач приступає до вивчення ВБ, які викладаються.... незалежно одна від одної", що не дає відповіді на запитання означене вище. У відповіді ЗВО до певної міри розкрито процедуру атестації наукової складової ОНП здобувачів ВО. У НП, який наведений на сайті ЗВО станом на 12.03.2021 р. залишилися помилки, які були вказані під час попереднього розгляду акредитаційної справи ГЕР 15.01.2021 р. стосовно того, що у Плані навчального процесу помилково відзначено, що всі екзамени заплановані на 1-й семестр, тільки для однієї дисципліни 1.1.3 "Методологічні основи організації та проведення наукових досліджень" підсумковий контроль винесений на залік у другому семестрі. Водночас, розподіл кредитів ЄКТС запланований на 4 роки реалізації ОНП. Допущено помилку щодо планування вивчення дисципліни: підсумковий контроль запланований фактично перед вивченням дисципліни. Це стосується також ВК. З Графіка НП можна зробити припущення, що реалізація ОНП розпочинається з 1 вересня 2020 року, однак НП затверджений вченою радою ЗВО тільки 14.09.2020 р. (Протокол за № 6). На це зауваження ГЕР ЗВО надав задовільні пояснення, однак ці зміни слід увести в Графік навчального процесу та усунути в ньому численні помилки, які допущені під час проєктування. Погоджуємося частково з думкою ЕГ стосовно того, що згідно матриці забезпечення ПРН відповідним ОК ОНП 2020 року, обов'язкові ОК загалом дозволяють досягти загальних ПРН (ПРН.01-07), проте спеціальні ПРН, а саме ПРН 5, 06, 12, 13, 15, 21, 22, 30 не забезпечені обов'язковими ОК, а потребують виключно вибору певних вибіркових компонент, що є неприпустимим. Окремі ВК (1-2) забезпечують формування 12 загальних і спеціальних ПРН, а окремі ВК (3 - 4) - 4, що, безсумнівно, впливає на вибір здобувачами ВО та формування ними ІОТ. Потребує серйозного доопрацювання наповнення ОК: наприклад ОК 05 і ВК 03, у яких окремі теми дуже близькі, а назва і зміст модуля з "Наукові основи формування насіння овочевих культур" (дві останні теми) практично тотожні. Відповідь ЗВО не розкриває сутності питання стосовно тотожності змісту окремих тем різних освітніх компонент. На наш погляд, ВК 01 "Теоретичні основи селекції овочевих і баштанних видів рослин", яка формує найбільше (29) загальних і фахових компетенцій, а також забезпечує унікальність ОНП, варто ввести в обов'язкові компоненти.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Зміст ОНП відповідає спеціальності 201 Агрономія з галузі знань – 20 Аграрні науки та продовольство. Теоретичний зміст предметної області орієнтований на розширення та поглиблення теоретико-методологічного та науково-методичного забезпечення технологій створення і розмноження конкурентоздатних сортових і гібридних генотипів овочевих і баштанних видів рослин, технологій вирощування товарної продукції та насіння. Такий підхід забезпечує унікальність ОНП.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Структура освітньої програми передбачає можливість формування ІОТ, яка регламентується Положенням про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії Інституту овочівництва і баштанництва НААН та Положенням про організацію освітнього процесу. В ОНП заявлені дві спеціалізації «Селекція та насінництво» та «Овочівництво», для яких уведено дві ВБ, обсягом 8 кредитів ЄКТС. Це становить 30% від загального обсягу ОНП. Загалом, це забезпечує можливість вибору дисциплін. Однак, наявність спеціалізацій, певним чином, обмежує вибір здобувачами ВО. Під час перегляду ОНП здобувачам надано можливість обирати будь-які дві дисципліни з чотирьох наявних, не обмежуючись спеціалізаціями. Однак, існують деякі неформальні обмеження, які можуть впливати на вибір освітніх компонент здобувачами ВО, які вказані у п.п. 2.2. Доцільно вдосконалювати зміст ОНП шляхом оптимізації змісту ОК і окремих тем ВК, а також розробкою та пропозицією нових ВК за пропозиціями зацікавлених сторін. Процедура перезарахування (визнання) кредитів ЄКТС, здобутих в інших ЗВО продубльована, однак не відображено процедур формування переліку ВК, хоча це є метою розроблення самого положення (п. 1. 2). Потребує конкретизації п. 2.3 - процедура перегляду та оновлення вибіркових дисциплін. Потребує деяких уточнень текст Положення про організацію освітнього процесу, у якому відзначається про виконання контрольних робіт поза Інститутом (стор. 13. абзац 3 Положення), які жодним чином не відображені у робочих програмах навчальних дисциплін. Відповідь на проєкт висновку ГЕР, щодо контрольних робіт, під якими ЗВО має на увазі "...роботи з оформлення звіту про патентні дослідження за темою дисертації, оформлення заявки на сорт рослин або корисну модель..." є дуже дискусійною, особливо у контексті Положення, де вимагається контрольні роботи зберігати впродовж року в Інституті, а також інших вимог. У Відповіді ЗВО не має роз'яснення щодо відсутності у Положенні згадок про змістові модулі, які використовують у ЗВО під час укладення робочих програм. Таким чином, використання змістових модулів залишається не врегульованим внутрішніми нормативними

документами. Тому рекомендовано, ретельно переглянути зміст Положення та адаптувати його до сучасних умов реалізації ОНП в конкретних умовах ЗВО. ЕГ відзначає, що у ЗВО слід покращити обізнаність здобувачів ВО щодо процедур формування індивідуальної освітньої траєкторій в цілому та вибору ними певних ОК зокрема.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

У Відомостях про СО відзначено, що ОНП спрямована на максимальну підготовку здобувачів вищої освіти до планування, проведення та аналізу результатів власних наукових досліджень. Наукова робота здобувачів проходить в лабораторіях та на дослідних ділянках інституту, а також у виробничих дослідях сільськогосподарських підприємств-партнерів. ЕГ зауважила, що оскільки випускник за ОНП може, крім наукової, займатися й викладацькою діяльністю, адміністративною та управлінською у ЗВО, слід передбачити педагогічну практику у НП з певним обсягом навчального навантаження та формою контролю. У відповіді ЗВО вказано, що така форма освітньої діяльності вже здійснюється, що підтверджено змістом навчального плану 2020 - 2021 н. р. та іншими документами.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) в Інституті забезпечується вивченням ОК «Філософія», «Іноземна мова за професійним спрямуванням», а також змістового модуля 3. Ділова українська мова, правила оформлення та представлення результатів наукових досліджень ОК «Методологічні основи організації та проведення наукових досліджень», а також під час реалізації наукової складової ОНП. У ЗВО функціонує Рада молодих вчених, діяльність якої може слугувати додатковим чинником формування соціальних навичок у здобувачів ВО. Однак її діяльність на веб-ресурсах відображена недостатньо, а у звіті за 2019 рік на 2 сторінках висвітлено переважно заходи, які здійснювалися окремими молодими науковцями за межами Інституту.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Професійний стандарт за ОНП «Агрономія» відсутній.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Самостійна робота регламентована Положенням про організацію освітнього процесу. На основі аналізу навчальних планів та робочих програм освітніх компонент ОНП з'ясовано, що для денної форми навчання відведено на самостійне вивчення дисциплін не більше, ніж 2/3 загального обсягу навчального часу. ЕГ відмітила те, що аспіранти недостатньо поінформовані з питань, пов'язаних з навчальним планом, графіком освітнього процесу та розкладом занять, хоча матеріали щодо освітньої діяльності є у вільному доступі на веб-ресурсах ЗВО.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Підготовка здобувачів вищої освіти для здобуття ступеня доктора філософії за дуальною формою освіти не здійснюється.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Порядок та умови вступу на навчання за ОП у ЗВО регламентуються Правилами прийому до аспірантури ЗВО на 2020 р., Положенням про приймальну комісію та Положенням про організацію освітнього процесу. Правила прийому на навчання є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, актуальна документація оприлюднена на офіційному веб-сайті.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Відповідно до Правил прийому на навчання за ОНП «Агрономія» конкурсний відбір здійснюється у формі вступних іспитів зі спеціальності та з іноземної мови. Комплексний іспит зі спеціальності 201 «Агрономія» враховує особливості самої ОП та проводиться за програмою, що складається з двох частин: загальної програми зі спеціальності та

додаткової програми, яка розробляється відповідно до напряму наукового дослідження за темою дисертаційної роботи здобувача.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу, які потребують деталізації процедур. ЕГ відзначає, що практики визнання результатів навчання у інших ЗВО на ОНП не було, а також вказує на те, що здобувачі недостатньо поінформовані про такі правила.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У Відомостях про СО зазначено, що механізм визнання результатів, отриманих у неформальній освіті нормативно-правовою базою інституту не передбачений. Однак, за наступного оновлення програми заплановано розробити критерії визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Згідно з діючим у ЗВО Положенням про організацію освітнього процесу, навчання здійснюється за такими основними видами занять: лекції, лабораторні та практичні заняття, семінари, консультації, самостійна робота здобувача та науково-дослідна робота. Також охарактеризовано види контролів. ЕГ наголошує на тому, що викладачі та здобувачі ВО недостатньо ознайомлені з формами та методами навчання і викладання, в тому числі з інноваційними. Аналіз матриці відповідності ПРН, ОК, методів навчання та оцінювання (Таблиця 3) Відомостей про СО дозволив зробити припущення, що відповідність ОК ПРН потребує додаткового доопрацювання, в програмах навчальних дисциплін слід чітко вказати, які компетенції і ПРН вони формують, а також забезпечити широке інформування здобувачів ВО. У Відомостях про СО відзначено, що ЗВО проводить анонімне анкетування, на які є відповідні посилання. Однак посилання відображають тільки кінцеві результати анкетування за підписом гаранта ОНП, без наведених форм анкет, результатів їх аналізу, пропозицій щодо підвищення рівня якості реалізації ОНП. Доцільно в анкетах передбачити висловлення власних думок і критеріїв оцінювання здобувачами ВО змісту ОНП і, що особливо важливо, змісту і ресурсного забезпечення окремих ОК. Зі запропонованих результатів анкетування, на жаль, неможливо оцінити якість викладання за окремими навчальними дисциплінами. Також незрозумілою є ситуація, коли з одного боку, зацікавлені сторони недостатньо поінформовані щодо форм та методів навчання і викладання, а з іншого - на 94,2% задоволені рівнем та якістю викладання дисциплін. ЗВО варто навести процедури проведення анонімного анкетування у відкритому доступі та представити форми анкет. У відповіді ЗВО на зауваження ГЕР відзначено, що вже розроблені нові форми анкетування здобувачів. Як зазначає ЕГ, здобувачі ВО мають свободу вибору керівника дисертаційної роботи, її теми, вільні у висловлюваннях і відстоюванні власної думки та інтересів.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Інформація щодо змісту ОНП є у вільному доступі. Робочі програми навчальних дисциплін, наприклад «Методологічні основи організації та проведення наукових досліджень», яка складається з чотирьох взаємно не пов'язаних модулів, а також лекцій (56 год.), семінарських, практичних (34 год), лабораторних (10 год.) занять, містить загальновідому шкалу оцінювання, розподіл балів за темами змістових модулів. На зауваження ГЕР, щодо важливості навести критерії оцінювання та розподіл балів за окремими заняттями, оскільки це утруднює розуміння здобувачами ВО процесу оцінювання, а також знижує мотивацію до навчання, відповідь ЗВО надає вичерпну інформацію.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

ЗВО забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОНП. Як уже зазначалося під час аналізу критерію 2 щодо необхідності адаптації змісту Положення про організацію освітнього процесу до реальних умов освітнього процесу у ЗВО, слід акцентувати увагу на поєднанні навчання та досліджень, визначенні порядку

призначення наукового керівника та обрання теми дисертаційної роботи, регламентації інших питань, які стосуються поєднання освітньої і наукової складової ОНП.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

На сайті ЗВО у розділі "Освітня діяльність" представлено матеріали, які стосуються змісту ОНП та нормативної бази. Зі загальної кількості ОК 9 обов'язкових та вибіркового компонентів у 2020 році оновлено лише 4, проте, як свідчить аналіз, ці оновлені освітні компоненти також потребують доопрацювання (п. 4.2). У Звіті ЕГ за цим підкритерієм кваліфіковано вказано на численні помилки та упущення у змісті робочих програм навчальних дисциплін. Проектній групі ОНП під час перегляду змісту освітніх компонентів слід звернути увагу на методичному забезпеченні, яке, в переважній більшості, видане понад 10 років тому. У списку рекомендованої літератури, наприклад ОК 04, домінують видання до 2000 року, непоодинокі видання 70-80 х років ХХ ст. У списку літератури мало видань науковців, які долучені до реалізації ОНП. Загалом, у ЗВО слід звернути увагу на процедури формування та оновлення змісту ОНП загалом та окремих її освітніх компонент зокрема, здійснювати постійний моніторинг сучасних наукових тенденцій та нових наукових розробок в предметній галузі та забезпечувати їх залучення до освітнього процесу. Відповідь ЗВО на ці зауваження ГЕР (помилково вказано відповідь на зауваження підкритерію 4.3) дає додаткові роз'яснення стосовно здійснених змін у змісті окремих ОК, а також виявляє розуміння важливості проведення цієї роботи.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Здобувачі ВО та співробітники ЗВО беруть участь у міжнародних конференціях та інших освітньо-наукових заходах, проте ці заходи, які переважно проводяться в Україні. Стосовно особливостей міжнародної співпраці ЗВО та інтернаціоналізації освітньої діяльності у Відомостях про СО відзначено про реалізацію 5 проектів зі закордонними партнерами. Здобувачі ВО, наукові та науково-педагогічні працівники мають безоплатний доступ до міжнародних баз Scopus та WoS. У ЗВО необхідно активізувати роботу в напрямі міжнародного співробітництва, академічної мобільності, публікаційної активності за кордоном та забезпечити її на системній основі. У відповіді ЗВО на зауваження ГЕР відзначено, що на сайті Інституту створено окрему рубрику, яка відображає результати міжнародної діяльності. Така рубрика активно функціонує, в ній відображено актуальну інформацію.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Форми контрольних заходів здобувачів викладені у робочих програмах навчальних дисциплін, однак необхідно, крім розподілу балів за окремими темами змістових модулів, подати розподіл балів за кожне практичне (семінарське), лабораторне заняття, самостійну роботу. З наведеного розподілу балів за темами змістових модулів незрозуміло, як оцінюється кожне заняття, оскільки тема може складатися з кількох занять різних видів, як свідчить п. 4. Структура навчальної дисципліни. У робочих програмах є п. 10 Методи контролю, однак не у всіх робочих програмах навчальних дисциплін є опис критеріїв оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів, що не сприяє чіткості і зрозумілості контрольних заходів. Такий підхід характерний для більшості робочих програм навчальних дисциплін фахового спрямування.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Стандарт вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 201 "Агрономія" відсутній. На момент акредитації оприлюднено проект Стандарту вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 201 "Агрономія". Положенням про організацію освітнього процесу регулюються контрольні заходи, які відображені у робочих програмах навчальних дисциплін. У НП перед сесійними тижнями доцільно запланувати кілька тижнів навчальної роботи. На думку ГЕР, варто "урівноважити" форми оцінювання якості знання, оскільки НП заплановано 6 екзаменів і 1 залік. Для ВК доцільно запровадити форму - залік. Також у НП слід запланувати проведення щорічних та підсумкової атестації наукової складової ОНП. Відповідь ЗВО підтверджує проведення щорічних атестацій наукової складової ОНП.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження

результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

На думку ЕГ, робочі програми навчальних дисциплін містять чіткі критерії оцінки. На наш погляд, викладений під час аналізу Критерію 2, Підкритеріїв 5.1, 5.2, робочі програми навчальних дисциплін потребують певного доопрацювання стосовно критеріїв оцінювання навчальних результатів. Наукова складова ОНП оцінюється під час щорічної атестації аспірантів, яка передбачає заслуховування на засіданнях методичної комісії та вченої ради звітів за результатами наукових досліджень (за попереднього рецензування звіту) з відображенням результатів апробації наукових досліджень і публікаційної активності. Якість освіти регулюється «Положенням про забезпечення якості освітньої діяльності і якості вищої освіти за спеціальністю 201 Агрономія в Інституті овочівництва і баштанництва НААН». Розв'язання можливих конфліктів регулюється «Наказом про Положення політики та процедури врегулювання конфліктних ситуацій в ІОБ НААН» та «Положенням про політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій в ІОБ НААН». ЕГ з'ясовано, що конфліктних ситуацій, апеляцій та оскарження процедури проведення і результатів контрольних заходів за ОНП не було.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності визначені у «Кодексі академічної доброчесності» від 25.09.2018 р. та «Положенні про виявлення та запобігання академічного плагіату». У цих документах зазначені процедури, які передбачають перевірку на плагіат основних видів наукових робіт здобувачів і співробітників (дисертаційні роботи, монографії, рукописи статей і тез); містять рекомендації щодо виявлення і профілактики плагіату, шкалу оцінювання рівня оригінальності наукових робіт, опис етапів процедури перевірки на плагіат дисертаційних робіт тощо. Перевірка письмових робіт здійснюється за допомогою комп'ютерних програм, які є у відкритому доступі у мережі Інтернет (Advego Plagiatus, eTXT Antiplagiat). ЕГ справедливо відзначає, що використання антиплагіатних програм, які є у вільному доступі може ставити під сумнів достовірність отриманих результатів перевірки та не може слугувати повноцінним доказом їх оригінальності. Тому слід додатково забезпечити перевірку за допомогою ліцензійних інфоресурсів боротьби з академічним плагіатом. Попри виявлені недоліки, варто відзначити, що у ЗВО формується культура академічної доброчесності.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

У таблиці 2 Відомостей про самооцінювання ОНП, яка долучена до акредитаційної справи, та на сайті ЗВО Відомостей про самооцінювання, розміщена не тотожна інформація. Група працівників, які реалізують зміст ОНП, складається з 14 осіб докторів та кандидатів наук, з яких 3 особи працюють за сумісництвом, а саме викладачі філософії, іноземної (англійської) мови та працівник відділу наукових кадрів, аспірантури та правового забезпечення. Викладачі відповідають профілю ОНП, мають достатню наукову та професійну активність, стаж роботи від 17 до 48 років. Наукове керівництво здобувачами здійснюють виключно доктори наук.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Процедури конкурсного добору викладачів у звичному розумінні не проводилося. Зі звітної документації відомо, що під час започаткування програми в 2016 році був проведений внутрішній рейтинг на відповідність наукових працівників вимогам Ліцензійних умов та здійснений певний конкурсний добір. У подальшому конкурс оголошувався у випадках смерті НПП, зокрема це стосується обрання гаранта ОНП. Заміна викладача Крутько Р. В. на викладача Щербину С. О. у 2020 році була здійснена за рішенням вченої ради за поданням гаранта ОНП. Відомості про проведення конкурсу відсутні. У ЗВО щороку проводиться рейтинг НПП з метою відзначення кращих працівників. Результати рейтингу оприлюднюються на сайті Інституту (на сайті віднайти важко, однак посилення в матеріалах акредитаційної справи -активне <http://ovoch.com/files/osvita/rating19.pdf>, рейтинг молодих вчених, <http://ovoch.com/files/osvita/rating.mol18.pdf> за 2018 рік. За результатами конкурсів визначається кращий науковець, кращий викладач, кращий аспірант та здійснюється преміювання. Відповідь ЗВО додатково надає роз'яснення щодо рейтингування НПП.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Основним роботодавцем для випускників ОНП є ЗВО, у структуру якого входять 5 дослідних станцій. ЕГ відзначила, що укладено договори про співпрацю з низкою закладів, зокрема, ХНТУСГ ім. П. Василенка, ХНАУ ім. В. В. Докучаєва, ПДАТУ, компанією «A. L. TOZER LTD» (Велика Британія), а також акцентувала на тому, що не отримала документального підтвердження залучення інших роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу. У відповіді ЗВО зазначено, що для ЕГ було представлено низку договорів про творчу та комерційну співпрацю з організаціями-роботодавцями, а також протоколи засідань групи забезпечення сумісно з роботодавцями, які проводяться не менше одного разу на рік. Під час аналізу доступних джерел інформації стосовно змісту ОНП, яка акредитується та на сайті ЗВО підтвердження такої інформації віднайти не вдалося.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

ЕГ відзначила, що роботодавці залучаються переважно до проведення науково-практичних заходів: конференцій, семінарів, круглих столів, днів поля тощо. Інформації щодо долучення до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців ЕГ не отримала. Зміст відповіді ЗВО ЕГ у цій частині стосується більше участі НПП у науково-організаційних заходах на виробництві та їхньої високої кваліфікації. У відповіді ГЕР відзначено, що ЗВО планує проведення такої роботи.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

ЗВО реалізує власні програми підвищення кваліфікації (семінари, тренінги, круглі столи тощо). Підвищення кваліфікації НПП здійснюється за планом, який формується НААН за поданням Інституту. Згідно звіту ЕГ, останнє стажування за кордоном було у Китаї у 2014 р. Однак у відповіді ЗВО відзначено про співпрацю з іншими науково-дослідними установами, в тому числі й закордонними. Копії договорів долучені до матеріалів акредитаційної справи. У Відомостях про СО відзначено, що НПП Крутько Р. В. та Івченко Т. В. проходили стажування, втому числі й за кордоном, однак не вказано, яким чином ЗВО сприяв проходженню цих стажувань. Відповідь ЗВО деталізує, що стажування цих НПП проходило за державний кошт.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

ЗВО здійснює рейтингування НПП, що оприлюднюються на сайті. Однак, відповідних положень у відкритому доступі не виявлено. Система заохочення включає визначення кращого викладача та преміювання НПП за досягнення під час реалізації ОНП. ЕГ відзначає, що викладачі слабо обізнані з формами та методами проведення занять, помиляються під час висвітлення форм проведення семінарських та практичних занять. Підвищення кваліфікації викладачів з педагогічної майстерності у ЗВО не проводилося. У відповіді ЗВО відзначено, що робота з підвищення педагогічної майстерності в Інституті розпочата, а в груді 2020 року три викладачі проходили онлайн-стажування за кордоном (1,5 кредитів ECTS).

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

ЗВО забезпечує проведення аудиторних занять у лекційному залі, обладнаному мультимедійною технікою з використанням особистих ноутбуків здобувачів. Здобувачі забезпечені робочими місцями із комп'ютером та оргтехнікою. Функціонує науково-технічна бібліотека з фондом наукових видань, за різними джерелами, 90 - 120 тис. примірників. Забезпечено безкоштовний доступ до міжнародних наукометричних баз Scopus та WoS. Практична підготовка здобувачів здійснюється у лабораторіях і на об'єктах дослідної мережі. Інституту підпорядковані науково-дослідні станції (Дніпропетровська, Донецька, «Маяк») та дослідні господарства (ДПДГ «Пархомовське» та ДПДГ «Борки»). Фінансове і матеріально-технічне забезпечення Інституту загалом дозволяє досягти заявлених цілей і ПРН за ОНП. Однак, на веб-ресурсах доцільно представити інформацію щодо стану матеріально-технічної бази та її сертифікаційного і метричного супроводу, що сприятиме залученню потенційних здобувачів ВО та замовників науково-технічної продукції.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

ЗВО забезпечує доступ до відповідної інфраструктури, інформаційних та інших ресурсів, необхідних для освітньо-наукової діяльності за ОНП: лабораторії із сучасним обладнанням, дослідні поля, аудиторії для проведення лекційних

занять, комп'ютери і мультимедійна техніка, бібліотека тощо. Витрати на лабораторне обладнання, інструментарій та реактиви покриваються за рахунок госпдогвірних тематик.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Освітнє середовище ЗВО загалом є безпечним для здоров'я здобувачів, дозволяє задовольнити їх основні потреби та інтереси здобувачів ВО.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Освітня підтримка здобувачів включає безкоштовний доступ до бібліотечного фонду та баз Scopus і WoS, лабораторій із необхідним обладнанням, об'єктів дослідної мережі тощо, а також забезпечує викладацький склад. Для організаційної та інформаційної підтримки здобувачів на вебсайті Інституту у вільному доступі розміщується інформація про освітній процес: навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін ОНП, освітньо-наукові програми, навчальні плани, нормативні документи, Відомості про самооцінювання освітньої програми тощо. Соціальна підтримка здобувачів реалізована через забезпечення місцями у гуртожитку, безоплатне надання медичних послуг, створення у ЗВО доброзичливої атмосфери тощо. Із сайту ЗВО та звітних документів неможливо сформулювати думку про діяльність профспілкової організації в ЗВО та інших неформальних об'єднань громадян.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

У Відомостях про СО відзначено, що в ЗВО немає достатніх умов для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами, однак керівництвом передбачено вирішення цих питань у найближчій перспективі. Зокрема, прийнято «Положення про організацію інклюзивного навчання в ІОБ НААН», яким передбачається, що для проведення наукових досліджень здобувачами освіти з особливими освітніми потребами будуть створюватися спеціальні навчально-реабілітаційні групи супроводу та розробки спеціальних індивідуальних планів навчання та досліджень, а також контролю за їх виконанням. Із звітних документів відомо, що здобувачі з особливими освітніми потребами на ОНП не навчаються.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Політика і процедура вирішення конфліктних ситуацій регламентовані «Положенням про політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій учасників в ІОБ НААН», яке розміщено у відкритому доступі на вебсайті ЗВО. Положення охоплює всі основні складові конфліктних ситуацій, включаючи актуальну сьогодні проблеми корупції та сексуальних домагань. Положення передбачає створення комісії з врегулювання конфліктних ситуацій, політику запобігання конфліктним ситуаціям і моніторинг дотримання процедур з врегулювання конфліктних ситуацій. Процедури врегулювання конфліктних ситуацій чіткі та зрозумілі, зокрема зазначається два способи врегулювання конфліктів: адміністративний та педагогічний. У закладі діє Антикорупційна програма. ЕГ відзначає, що здобувачі проявили обізнаність щодо наявності процедур з вирішення конфліктних ситуацій і відповідної нормативно-правової бази, а також конфліктів, що існують у колективі не виявила.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

У ЗВО розроблено «Положення про організацію освітнього процесу» та «Положення про забезпечення якості освітньої діяльності і якості вищої освіти», які розміщені у відкритому доступі на веб-сайт. Також у відкритому доступі розміщено тексти ОНП за роками їх оновлення, навчальні плани, методичні рекомендації, робочі програми навчальних дисциплін та інші нормативні документи. До процесу розроблення, перегляду і оновлення ОНП залучені усі стейкхолдери. Однак, рецензії, представлені у Відомостях про СО практично не містять зауважень по суті змісту ОНП, без дати їх надання, що унеможливує з'ясування того, на яку редакцію ОНП надано рецензію, а також свідчить про деякий формальний підхід до зовнішнього рецензування змісту ОНП. Здобувачі мають можливість внести пропозиції щодо змін в ОНП через анкетування, під час засідань Ради молодих вчених і вченої ради тощо. До складу робочої групи включені зовнішні стейкхолдери.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Пропозиції здобувачів ВО беруться до уваги під час перегляду ОНП. ЗВО кожного року проводить анкетування здобувачів, яке включає блоки питань щодо змін в ОНП, пропозицій і рекомендацій, рівня задоволеності навчанням тощо. Такий підхід дозволяє врахувати думку усіх здобувачів за ОНП. Однак процедури анонімного анкетування потребують вдосконалення і ширшого використання інформаційних ресурсів (наприклад, гугл-форм тощо), оскільки за ОНП навчається невелика кількість осіб (на курсі 1 - 3 особи), анкетування на паперових носіях може впливати на об'єктивність оцінювання здобувачами ВО за ОНП. За твердженням ЗВО, розроблені нові форми анкетування для стейкхолдерів, які впроваджуються.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Для ознайомлення роботодавців та інших зацікавлених сторін на веб-сайті ЗВО розміщується ОНП. Роботодавці залучені до складу робочої групи.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

Акредитація ОНП є первинною, у 2020 році був перший випуск двох випускників, з якими підтримується зв'язок через відділ наукових кадрів, аспірантури та правового забезпечення.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

У ЗВО щорічно здійснюється перегляд ОНП, до якого залучені усі стейкхолдери. Передбачені процедури моніторингу недоліків в ОНП та освітньо-наукового процесу за рахунок анкетування здобувачів. Однак, зважаючи на виявлені численні недоопрацювання у змісті ОНП та окремих її ОК система забезпечення якості у ЗВО потребує подальшого удосконалення.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Акредитація ОНП є первинною. Акредитації інших ОНП у ЗВО не проводилися.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

В ЗВО розроблена і діє нормативно-правова база, що слугує підґрунтям для формування культури якості та охоплює основні її складові: внутрішнє забезпечення якості освіти, дотримання академічної доброчесності, моніторинг і перегляд ОНП, рейтингування співробітників тощо. Зважаючи на те, що ці процедури порівняно недавно запроваджені, зустрічаються певні упущення та недоопрацювання. Однак, ЗВО демонструє певну готовність до покращення стану методичного забезпечення, системи внутрішнього забезпечення якості, активної співпраці з усіма зацікавленими сторонами.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Основні права і обов'язки учасників освітньо-наукового процесу регламентовані Статутом, Положенням про організацію освітнього процесу, Положенням про забезпечення якості освітньої діяльності і якості вищої освіти іншими нормативними документами ЗВО. Нормативні документи розміщені у відкритому доступі на веб-сайті.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

Звіт ЕГ підтверджує дотримання вимог за підкритерієм.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

На веб-сайті ЗВО у відкритому доступі розміщено відомості стосовно змісту ОНП та її реалізації. ЕГ відзначає дотримання вимог щодо своєчасності оприлюднення усіх матеріалів.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

Зміст ОНП загалом відповідає науковим інтересам здобувачів ВО. Вдосконалення змісту ОК 3 «Методологічні основи організації та проведення наукових досліджень», ОК 4 «Методологія селекції овочевих і баштанних видів рослин», ОК 5 «Наукові основи виробництва овочевої і баштанної продукції» забезпечить підготовку до дослідницької діяльності та надасть змогу кваліфіковано відображати і представляти результати наукових досліджень. Відповіді ЗВО відзначають, що певні зміни щодо вдосконалення змісту ОК вже внесені та будуть вноситися й надалі з урахуванням пропозицій стейкхолдерів.

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

Дотичність наукової діяльності аспірантів напряму досліджень наукових керівників передбачається вже на етапі вступу в аспірантуру під час проходження попередніх співбесід, де обговорюється наукова пропозиція здобувача, яку оцінюють потенційні наукові керівники. Потім теми і їх зміст обговорюються на методичній комісії. Відповідність тем наукових досліджень здобувачів напрямам досліджень їх наукових керівників демонструє відповідь ЗВО. Наукові керівники є активними дослідниками та долучають здобувачів до виконання наукових тематик відповідних відділів.

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

ЗВО здебільшого забезпечує матеріально-технічними ресурсами реалізацію ОНП, зокрема: виконання польових і лабораторних досліджень, аналітичні роботи з використанням оргтехніки. Однак, участь у міжнародних заходах, програмах академічних обмінів, публікаційна активність здобувачів ВО у закордонних виданнях потребує активізації та стимулювання з боку ЗВО. Це підтверджує Звіт ЕГ, у якому відзначено, що "...недостатньо активні здобувачі в участі у міжнародних наукових заходах, за винятком аспірантки Ланкастер, яка 12 років проживає у Великій Британії".

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

ЗВО недостатньо сприяє здобувачам ВО стосовно залучення до міжнародної академічної спільноти. Великою мірою цей процес відбувається з ініціативи самих здобувачів ВО. Прикладом може слугувати участь здобувачки ВО Лялюк Ольги Станіславівни у закордонному науковому заході за власний кошт. Як зазначає ЕГ, випускниця 2020 року заочної форми навчання Ланкастер проживає у Великій Британії та допомагає іншим здобувачам в питаннях залучення до міжнародних наукових заходів. Здебільшого здобувачі ОНП беруть участь у міжнародних наукових заходах, які відбуваються переважно в Україні.

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

Наукові керівники, відділи і лабораторії, до яких прикріплені здобувачі ВО є виконавцями різних науково-дослідних проєктів бюджетної тематики ПНД НААН та на замовлення виробництва. Результати наукових досліджень регулярно публікуються у провідних фахових виданнях України та закордонних виданнях, включаючи наукометричні бази Scopus і WoS.

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

У ЗВО діє «Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату», Кодекс академічної доброчесності та сформовано Раду сприяння академічній доброчесності чисельністю 5 осіб. Діяльність цього органу у відкритих джерелах висвітлена недостатньо. Наукові роботи співробітників та здобувачів проходять перевірку на наявність плагіату. Проте доцільно додатково проходити перевірку на дотримання принципів академічної доброчесності за допомогою ліцензійних програм і рекомендованих МОН. Стосовно вжитих заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності у Відомостях про СО інформації немає. ЕГ відзначає, що випадків порушення академічної доброчесності зафіксовано не було.

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Розробити стратегію розвитку установи з урахуванням перспектив розвитку ОНП.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Необхідно вдосконалити структуру та зміст ОНП, а деякі положення, про які ідеться в аналізі змісту критерію, привести у відповідність до існуючих вимог. Доцільно переглянути ПРН та матрицю відповідності ОК ОНП. Налагодити дієву систему перегляду і вдосконалення змісту ОНП зі залученням стейкхолдерів. Налагодити відповідний рівень організації освітнього процесу, адаптувати нормативну базу до сучасних вимог і умов з інтенсивним використанням інструментів дистанційного навчання.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Забезпечити широке інформування здобувачів ВО щодо критеріїв оцінювання усіх видів занять.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Розробити чіткі процедури призначення наукового керівника та обрання теми дисертаційної роботи. Забезпечити широке інформування здобувачів ВО з формами і методами навчання і викладання, які передбачені під час реалізації ОНП. Забезпечити систематичне оновлення змісту ОК. Сприяти активізації процесу інтернаціоналізації діяльності ЗВО, а також здобувачів за ОНП, забезпечити академічну мобільність здобувачів ВО і НПП, стимулювати участь учасників освітнього процесу у закордонних науково-організаційних заходах.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Забезпечити чітке планування контрольних заходів у графіку навчального процесу. Забезпечити широке інформування здобувачів ВО щодо критеріїв оцінювання усіх видів занять. Розробити чіткі критерії атестації здобувачів та забезпечити їх дотримання. Забезпечити використання ліцензійних продуктів під час визначення академічного плагіату у наукових роботах.

Критерій 6. Людські ресурси

Забезпечити дотримання зрозумілих конкурсних процедур під час реалізації освітнього процесу за ОНП. Сприяти залученню до аудиторних занять професіоналів-практиків.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Забезпечити інформування на веб-ресурсах вимог щодо дотримання умов протиепідемічних заходів, в т. ч. нормативно-правових актів. Додати до опису матеріально-технічної бази кожного підрозділу інформацію про сертифікати відповідності засобів виміральної техніки.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Сприяти розвитку системи внутрішнього забезпечення якості ВО. Проводити анкетування стейкхолдерів з використанням інфоресурсів, забезпечити вільний доступ до результатів анкетування та їх аналізу.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Забезпечити наповнення сайту актуальною інформацією. Забезпечити наповнення англійської версії сайту. Забезпечити вільний доступ до результатів анонімного анкетування зацікавлених сторін та їх аналізу.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Забезпечити своєчасне виконання плану публікацій здобувачами ВО, особливо у міжнародних наукометричних базах.

4. Додатки

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Самовідвід Пастухов.pdf</i>	9DGuPd5Ee79fdb5PfxOx06oZ/aqnIAIwcxSj+QxVx24 =

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ЛОПУШНЯК ВАСИЛЬ ІВАНОВИЧ